

SERAMİK SEKTÖRÜ RAPORU (2020)

SANAYİ GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ

Sektörel Raporlar ve
Analizler Serisi

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ	4
1. SEKTÖRÜN GENEL DURUMU	5
1.1. Sektörün Dünya Ekonomisi ve AB Ülkelerindeki Durumu.....	5
1.2. Sektörün Türkiye'deki Durumu	6
1.3. Sektördeki Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler	7
1.4. Sektörün Alt Sektörleri ve Etkileşim Halinde Olduğu Diğer Sektörler.....	8
1.5. Sektörün Bölgesel Yapısı ve Kümelenmeler	8
1.6. Sektörün İşyeri Sayısı ve İstihdamı	10
1.7. Sektörün Üretim Değeri	11
1.8. Sektörün Cirosu	12
1.9. Sektörün Katma Değeri	13
1.10. Sektörün Ar-Ge Faaliyeti	15
1.11. Sektörün Dış Ticareti	16
2. SEKTÖRÜN DEĞERLENDİRMESİ	19
2.1. Son Dönemdeki Sektöre İlişkin Türkiye ve Dünyadaki Gelişmeler.....	19
2.2. Sektörün Üretim Endeksi Değerlendirmesi.....	19
2.3. Sektörün İhracat ve İthalat Değerlendirmesi	21

Tablolar Listesi

Tablo 1: Sektörün Girişim Sayısı	10
Tablo 2: Sektörün İstihdamı	11
Tablo 3: Seramik Sektörünün Üretim Değeri, Milyon TL.....	12
Tablo 4: Seramik Sektörünün Cirosu, Milyon TL	13
Tablo 5: Seramik Sektörünün Faktör Maliyetiyle Katma Değeri, Milyon TL	14
Tablo 6: Ar-Ge Merkezi Belgesi Alan Seramik-Refrakter Firmaları	15
Tablo 7: Tasarım Merkezi Belgesi Alan Seramik-Refrakter Firmaları.....	16
Tablo 8: Dünya Seramik Mamulleri Dış Ticareti	17
Tablo 9: Türkiye'nin Seramik Dış Ticareti	17

Şekiller Listesi

Şekil 1: Seramik Kaplama Malzemeleri Tesislerinin Bölgelere Göre Dağılımı	9
Şekil 2: Seramik Sağlık Gereçleri Tesislerinin Bölgelere Göre Dağılımı	9
Şekil 3: Seramik Sektörü Net Katma Değer Miktarı	14
Şekil 4: Seramik Karo ve Kaldırım Taşı İmalatı Üretim Endeksi, (2015=100)	20
Şekil 5: Seramik Sağlık Gereçleri İmalatı Üretim Endeksi, (2015=100)	20
Şekil 6: Seramik Sektörü İhracat Değerleri.....	21
Şekil 7: Seramik Sektörü İthalat Değerleri.....	21

Kısaltmalar Listesi

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
Ar-Ge	: Araştırma-Geliştirme
SAM	: Seramik Araştırma Merkezi
TL	: Türk Lirası
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TOKİ	: Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Seramik sektörü; sanayi katma değer açısından ülkemizin önde gelen sektörlerindedir. Seramik sektörünün, ihracatta yerli kaynakları en çok kullanan ve ithal ürünlere bağımlılığı en az olan sektörlerden biri olarak, Türk ekonomisine katkısı oldukça önemlidir.

Seramik sektörü; seramik kaplama malzemeleri, seramik sağlık gereçleri, seramik sofa ve mutfak eşyaları, porselen sofa ve mutfak eşyaları, teknik seramikler, refrakter harç ve tuğlalar ile seramik hammaddeleri alt sektörlerinden oluşan inşaat sektörüne önemli oranda girdi sağlayan bir sanayi dalıdır.

Seramik sektörü, Türkiye'nin en eski ve en hızlı ilerleyen sektörlerinden biridir. Sektör, her geçen yıl ürünlerini geliştirmekte ve ürünlerinin çeşitliliğini artırmaktadır.

Sanayi anlamında 1950'li yıllarda üretime başlayan Türk Seramik Sektörü, 1980'li yıllardan itibaren hızlı bir gelişme içerisine girmiştir. Dünyada kullanılan yeni üretim teknolojileri ve modern seramik üretim hatları ülkemize kurulmuştur.

Türk Seramik Sektörü, yaklaşık 2 milyar ABD dolarlık işlem hacmi ve 1 milyar ABD dolarının üzerindeki ihracatı ile Türkiye'nin önemli endüstrileri arasında yer almaktadır. Seramik sektörü Türkiye ekonomisinde, 40 bin doğrudan, 330 bin dolaylı istihdam sağlamaktadır.

Bugün seramik kaplama malzemeleri üreten firmalar 113 ülkeye, sağlık gereci üreten firmalar ise 95 ülkeye ürünlerini ihraç etmekte, giderek büyüyen üretim kapasitesi, modern teknoloji yatırımları ve yüksek kalite avantajları sayesinde Türk seramik sektörünün dünya pazarlarındaki rekabet gücü de artmaktadır.

Sektörün lokomotif ürün grubu seramik karodur. Türk seramik kaplama malzemeleri sektörü özellikle 1990 yılından sonra yaptığı yatırımlar ile bugün dünya seramik karo üretiminde söz sahibi olmayı başarmıştır. Türkiye sahip olduğu 431.600.000 m² kurulu kapasite ile seramik kaplama malzemeleri (SKM) üretiminde Avrupa'nın 3. ve dünyanın 9. büyük üreticisi ve aynı zamanda Avrupa'nın 3. ve dünyanın 6. büyük seramik karo ihracatçısı konumundadır.

Türkiye, dünyanın önde gelen sağlık gereci üreten ülkelerinden biridir. Seramik sağlık gereçleri sektörü ülkemize istihdam ve döviz girdisi sağlayan, ülke ekonomisinde etkin ve önemli yeri olan bir sanayi dalıdır. Büyük oranda yerli girdiler kullanan sektör, yüksek ihracat rakamları ile ülkemizin rekabet gücüne katkı sağlayan en önemli sektörlerinden biridir. Ülkemiz Seramik sağlık gereçleri (SSG) alanında yaklaşık 22 milyon adet üretim ile Avrupa'nın en büyük seramik sağlık gereçleri üreticisi ve 8 milyon adet ihracatı ile seramik sağlık gereçleri ihracatında miktar olarak Avrupa'da birinci ülkedir.

1. SEKTÖRÜN GENEL DURUMU

1.1. Sektörün Dünya Ekonomisi ve AB Ülkelerindeki Durumu

Seramik Kaplama Malzemeleri Sektörü

Dünya seramik kaplama malzemeleri üretimi 2018'de %3,6 daralarak 13,1 milyar metrekareye inmiştir. Dünya seramik kaplama malzemeleri tüketimi ise 2018 yılında yine %3,6 azalarak 12,82 milyar metrekareye inmiştir. Seramik üretimi ve tüketimi 2018 yılında zayıflamıştır. Bu dönemde seramik kaplama malzemeleri ihracatı ise miktar olarak %4,1 artarak 2,87 milyar metrekareye ulaşmıştır. Değer bazında ihracat ise 2018 yılında %4,6 büyüyerek 18,42 milyar dolara çıkmıştır. Bu artışta ortalama ihraç birim fiyatlarında %0,8 artış da etkili olmuştur.

Seramik kaplama malzemelerinde 2018 yılı itibariyle en büyük üreticiler Çin, Hindistan, Brezilya, Vietnam ve İspanya iken Endonezya ve İran Türkiye'yi geçerek 7. ve 8. sıralara yükselmişlerdir. Türkiye üretimde dokuzuncu sırada yer alırken, onuncu sıradaki Mısır da üretim artışını sürdürmektedir.

Dünya seramik sağlık gereçleri ihracatı 2018 yılında miktar olarak %10,8 artmış ve 4,10 milyon tona yükselmiştir. İhracat değer olarak ise %12,0 yükselmiş ve 8,79 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Dünya seramik sağlık gereçleri ihracat birim fiyatları da 2017 yılında 2,12 dolar/kg iken %0,9 artarak 2018 yılında 2,14 dolar/kg'ye çıkmıştır. Dünya seramik sağlık gereçleri ihracatında 2018 yılında en büyük ihracatçılar Çin, Meksika, Almanya ve İtalya olup Türkiye bu dört ülkenin hemen arkasından yine beşinci büyük ihracatçıdır.

Dünya ekonomisi ve inşaat sektöründeki yavaşlamaya bağlı olarak 2019 yılında SKM ve SSG üretimi, tüketimi ve ihracatında sınırlı bir daralma gerçekleşmektedir. Seramik kaplama ihracatı 2019 yılında %1,7 ve seramik sağlık gereçleri ihracatı %2,2 daralmaktadır. 2020 yılında ise seramik üretimi ve tüketimi ile ihracatının %2,0 genişleyeceği öngörülmektedir. Seramik sağlık gereçleri ihracatının da 2020 yılında yine %2,0 artacağı öngörülmektedir.

Dünya seramik sofr ve süs eşyaları sektörü büyüklüğü, yaklaşık 15 milyar ABD doları seviyesindedir. Dünya porselen ürünler tüketimi, yıllık ortalama %5 büyümektedir. Porselen ürünlerde tüketim miktarının artmasını sağlayan en önemli hususlar, tüketicilerin gelir seviyesinin artması sonucu porselen ürünlerin günlük hayatta daha çok kullanılmasıdır.

Seramik sofr ve süs eşyaları sektöründe, küresel ihracatın %36'sı Çin tarafından gerçekleştirilmektedir. Porselen ve seramik sofr eşyaları ithalat ve ihracat verileri incelendiğinde görülen en önemli sonuç; ticari faaliyetlerin, Çin, Avrupa Birliği ve Amerika üzerinde yoğunlaşmasıdır.

Refrakter ürünleri üretiminin, yaklaşık %66'sı Çin'de ve %15'i Avrupa kıtasında gerçekleşmektedir.

Küresel refrakter ürünleri pazar büyüklüğü, 21 milyar ABD doları seviyesindedir. Refrakter tüketiminin yaklaşık %55'i Asya Pasifik ülkelerinde gerçekleşmektedir. Ardından Amerika ve

Avrupa kıtalarındaki tüketim gelmektedir. Refrakter ürünleri tüketiminin yoğun olduğu yerler, demir çelik, çimento ve kireç sanayinin gelişmiş olduğu ülkelerdir.

Teknik seramik sektör büyüklüğünün, 30 milyar ABD doları seviyesinde olduğu tahmin edilmektedir. Teknik seramik ürünleri, elektrik, elektronik, endüstriyel uygulamalar, savunma sanayi, tıp ve taşımacılık endüstrilerinde kullanılan ara malzemeler olmaları nedeniyle; ilgili endüstrilerin gelişmiş olduğu, Japonya, Kuzey Amerika ve Batı Avrupa ülkeleri sektöre yön vermektedir. Teknik seramikler için en önemli kullanım alanı, toplam talebin yaklaşık %35'ini oluşturan elektronik ürünlerdir.

1.2. Sektörün Türkiye'deki Durumu

Seramik sektörü, katma değerli ürün üretmede ve bunu ihraç etmede son derece başarılı bir sektör olup, ülkemizin en başta gelen sektörlerinden bir tanesidir. Çok az ithal girdi ile çok yüklü ihracat yapabilme kabiliyetine sahiptir.

Seramik Kaplama Malzemeleri Sektörü

Seramik kaplama sanayisi inşaat seramikleri içindeki iki büyük gruptan biri olup Türkiye'nin geleneksel üretici olduğu inşaat malzemesi sanayilerinin başında gelmektedir. Seramik kaplama sanayisi hem ihracat yapmakta hem de yurtiçi ihtiyacın önemli bir bölümünü yurtiçi üretim ile karşılamaktadır. Seramik kaplama üretimi yıllar itibarıyla da kademeli bir artış göstermektedir. Ancak üretim 2019 yılında %12 düşerek 4,88 milyon tona inmiştir. İnşaat sektöründeki küçülme ile iç pazarda önemli bir daralma yaşanmış bu da üretimi olumsuz etkilemiştir.

Seramik kaplama malzemeleri iç pazarı inşaat sektöründeki büyümeye paralel olarak yıllar itibarıyla sınırlı olmakla birlikte kademeli ve istikrarlı genişlemesini sürdürmüştür. İç pazarda 2018 yılında ilk gerileme yaşanmıştır. 2019 yılında ise iç pazarda önemli bir daralma yaşanmıştır. İç tüketim %24,4 düşerek 187,6 milyon metrekareye inmiştir.

Seramik Sağlık Gereçleri Sektörü

Ülkemiz Seramik Sağlık Gereçlerinde Avrupa'daki en büyük üretici ve ihracatçı ülkedir. Dünya üretiminin %10'una yakınına üretmektedir. Bugün bu sektörde üretim yapan büyük ölçekli 9 adet üretici şirket mevcuttur. Bunlarla birlikte 1980'li yılların sonlarına doğru ülkemizin çeşitli yerlerinde faaliyete geçen 30 kadar küçük ve orta ölçekli şirket üretim yapmaktadır.

Türkiye inşaat seramikleri içinde yer alan seramik sağlık gereçlerinde de geleneksel üretici ve ihracatta da rekabetçi bir ülke olarak yer almaktadır. Bu çerçevede seramik sağlık gereçleri üretimi 2014-2017 yılları arasında kademeli artış göstermiştir. Üretim 2018 yılında %0,6 gerilemiş ve 350 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında ise üretimde %7,8 daralma yaşanmıştır. Üretim 322.700 tona inmiştir. Seramik sağlık gereçleri tüketimi 2014-2017 yılları arasında kademeli bir artış göstermiştir. Türkiye bu ürün grubunda önemli bir ihracatçı ülke olmakla birlikte, yurtiçi tüketim de büyük ölçüde yerli üretim ile karşılanmaktadır. Yurtiçi tüketim için çok düşük ithalat yapılmaktadır. 2018 ve 2019 yıllarında ise iç tüketim önemli ölçüde gerilemiştir. 2019 yılında iç tüketim %19,5 düşerek 159.255 tona inmiştir.

Seramik Sofra ve Süs Eyası Sektörü

Sektörde;  büyük porselen firmasının yanı sıra, seramik ss eşyası üreten 15 civarında kk ve orta büyüklükte firma bulunmaktadır.

Dünyada tek çatı altında en büyük üretim tesisleri Türkiye'dedir. Sofra ve Süs Eyaları Sektöründe, tüm Avrupa'daki toplam üretim miktarı, Türkiye'deki üretim miktarlarının altındadır.

Dünya seramik sofras ve süs eşyaları ihracatından %1 pay alan Türkiye, ağırlıklı olarak Avrupa Birliği ülkelerine ihracat yapmaktadır.

Refrakter Sektörü

Türkiye'de, 20 civarında refrakter ürün imalatı yapan firma mevcut olup; bu firmalar toplam 4.500 kişilik istihdam yaratmaktadır. Yıllık retim kapasitesi 550 bin ton dolayında olup, kapasite kullanım oranları ise %43 düzeyindedir. Yerli retim, tüketimin yaklaşık %75'ini karılamasının yanı sıra, bir miktarı da ihraç edilmektedir.

Türkiye'nin 2019 yılı refrakter malzemeleri ihracatı 92,9 milyon ABD doları, ithalatı ise 158,4 milyon ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Teknik Seramik Sektörü

Günümüzde Türkiye'de üretilen teknik seramiklerin, yaklaşık %80'i porselen izolatör ve %15'i elektroporselen ürünlerdir.

Porselen izolatörler, elektroporselen malzemeler ve ileri seramik malzemelerin üretimini içeren teknik seramik sektöründe, üretim yapan 7 firma bulunmaktadır. Sektörün izolatör üretim kapasitesi 19.200 ton/yıl, elektroporselen ve teknik seramik üretim kapasitesi ise 4.400 ton/yıl'dır.

Türkiye'nin 2019 yılı teknik seramik ihracatı 1,0 milyon ABD doları, ithalatı ise 33,0 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

1.3. Sektördeki retim Eğilimleri ve üretilen Başlıca rnler

Ülkemizde seramik sağlık gereçleri sektörünün gerek üretim gerekse ihracat performansı açısından dünya ölçeğinde önemli bir yere sahip olduğu ve bunun devam edeceği öngörülmektedir. Hammadde kaynaklarının ülkemizde zengin olması, sektörde yeni teknolojilerin kullanılması ve dinamik bir yatırım ortamının bulunması bu eğilimin devam etmesini sağlayacak unsurlardır.

Ülkemizde konut ihtiyacının sürekli artması ve kişi başına tüketimin dk düzeylerde olması; son yıllarda istikrarsız bir seyir izleyen yurtiçi talebinin tekrar artış eğilimine girmesi sektörün

geleceği adına önemli verileri oluşturmaktadır. Kişi başına seramik sağlık gereçleri tüketiminin artacağı ve bunun da yurtiçi talebi pozitif yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Türk seramik kaplama malzemeleri sektörünün dış pazarlardaki genişlemesinin de sürmesi beklenmektedir. Ülkemiz her geçen yıl, ihracat yaptığı ülkelerdeki pazar payını artırarak ve yeni pazarlarla kalıcı ilişkiler kurarak gösterdiği etkin başarılarla dünyanın önde gelen ihracatçı ülkelerinden biri olma özelliğini korumaya devam edecektir.

1.4. Sektörün Alt Sektörleri ve Etkileşim Halinde Olduğu Diğer Sektörler

Seramik sanayi; seramik yer ve duvar karoları, banyolarda ve mutfaklarda kullanılan lavabolar, klozetler, rezervuarlar gibi inşaat sektörünün girdisi olan malzemeleri, sofralar ve mutfak eşyaları gibi günlük hayatımızda kullanılan eşyaları ve modern bilim ve teknolojinin ürünlerini ve teknolojilerini üreten şu alt sektörlerden oluşmaktadır:

Seramik Kaplama Malzemeleri
Seramik Sağlık Gereçleri
Refrakter Ateş Tuğlaları
Seramik Ham Maddeleri
Seramik Mutfak ve Sofra Eşyaları
Teknik Seramik

Seramik sektörü, seramik hammaddeleri sektörü ile bire bir ilişki içindedir. Sektörde en çok kullanılan hammaddeler, kil, feldspat, kaolen gibi endüstriyel hammaddelerdir. Seramik sektöründeki kapasite ve üretim artışına paralel olarak, seramik hammaddeleri sektörü de hızlı bir gelişim göstermektedir. Türkiye’de seramik makine ve teçhizat sanayi ise yeterince gelişmemiştir.

Seramik sektörü hammadde yönünden madencilik, yardımcı maddeler ve bazı kimyasal maddeler yönünden kimya, ürün yönünden konut ve inşaat, müteahhitlik, mühendislik ve müşavirlik hizmetleri sektörleri ile yakın ilişki içindedir. Ürünün tamamı inşaat sektöründe kullanılmaktadır. Seramik sağlık gereçleri ve aksesuarlarında yan ürün olarak adlandırılan birçok ürün kullanılmaktadır. Bunlar, rezervuar iç takımları, klozet kapakları, spiral boru ve hortumlar, vana musluk gibi armatürler, tuvalet kağıdı makarası vb. tamamlayıcı ürünlerdir.

1.5. Sektörün Bölgesel Yapısı ve Kümelenmeler

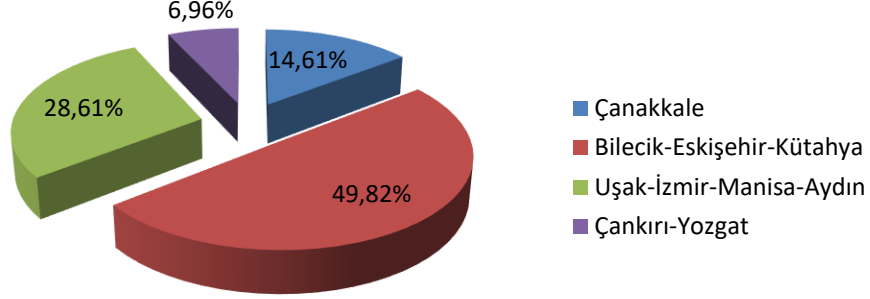
Türkiye’de seramik kaplama malzemelerinin üretildiği iller Çanakkale, Bilecik, Eskişehir, Kütahya, Uşak, İzmir, Manisa, Aydın, Çankırı ve Yozgat’tır. Tesislerin %49,82’si Eskişehir – Bilecik – Kütahya bölgesindedir.

Seramik kaplama malzeme üreticilerinin buldukları yörelere göre tesis dağılımı;

%14,61’i Çanakkale,
%49,82’i Bilecik-Eskişehir-Kütahya bölgesi,
%28,61’i İzmir-Manisa-Uşak-Aydın bölgesi,
%6,96’sı Çankırı-Yozgat şeklindedir.

Seramik kaplama malzemeleri üreticilerinin Türkiye’de buldukları bölgeler Şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1: Seramik Kaplama Malzemeleri Tesislerinin Bölgelere Göre Dağılımı

Kaynak: Türkiye Seramik Federasyonu

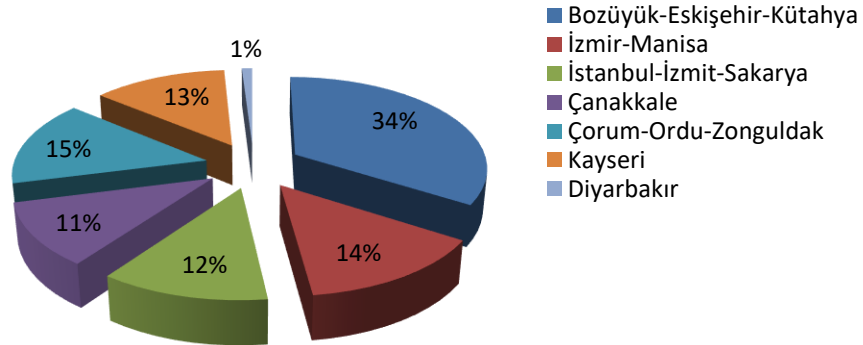
Seramik Sağlık Gereçleri Üreticileri Çanakkale, Tekirdağ, İstanbul, Kocaeli, Sakarya, Bilecik, Eskişehir, Kütahya, Manisa, İzmir, Çorum, Zonguldak, Ordu, Kayseri, Diyarbakır illerinde yer almaktadır.

Sektör yoğun olarak %34,3 payla Bozüyük – Eskişehir - Kütahya Bölgesinde kümelenmiştir.

Diğer yerleşim bölgeleri sırasıyla,
%15,3 ile Çorum-Ordu-Zonguldak’tan oluşan Orta Karadeniz,
%14,1 ile İzmir- Manisa’dan oluşan Ege Bölgesi,
%13,0 Kayseri, İç Anadolu Bölgesi,
%12,0 ile İstanbul-İzmit-Sakarya’dan oluşan Marmara Bölgesi ve
%11,2 ile Çanakkale Bölgesidir.

Seramik sağlık gereçler tesislerinin kurulu kapasitelerin ülke çapındaki dağılımı Şekil 2’de görülmektedir.

Şekil 2: Seramik Sağlık Gereçleri Tesislerinin Bölgelere Göre Dağılımı

Kaynak: Türkiye Seramik Federasyonu

1.6. Sektörün İşyeri Sayısı ve İstihdamı

2018 yılı itibari ile seramik sektöründe 1.271 adet girişim faaliyet göstermektedir. 2017 yılı verilerine göre sektörde 40.328 kişi çalışmaktadır.

Tablo 1: Sektörün Girişim Sayısı

Nace Rev. 2 Kodu	Adı	2015	2016	2017	2018
2320	Ateşe dayanıklı (refrakter) ürünlerin imalatı	129	159	189	203
2331	Seramik karo ve kaldırım taşları imalatı	96	105	108	42
2341	Seramik ev ve süs eşyaları imalatı	766	775	835	902
2342	Seramik sıhhi ürünlerin imalatı	72	73	73	70
2343	Seramik yalıtkanların (izolatörlerin) ve yalıtkan bağlantı parçalarının imalatı	18	20	18	17
2349	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer seramik ürünlerin imalatı	38	36	40	37
	TOPLAM	1.119	1.168	1.263	1.271

Kaynak: TÜİK

Tablo 2: Sektörün İstihdamı

<i>Nace Rev. 2 Kodu</i>	<i>Adı</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
2320	Ateşe dayanıklı (refrakter) ürünlerin imalatı	2.469	2.380	2.838	3.064
2331	Seramik karo ve kaldırım taşları imalatı	16.218	17.182	16.832	17.262
2341	Seramik ev ve süs eşyaları imalatı	10.194	9.293	10.020	10.345
2342	Seramik sıhhi ürünlerin imalatı	9.039	9.820	10.007	10.002
2343	Seramik yalıtkanların (izolatörlerin) ve yalıtkan bağlantı parçalarının imalatı	355	417	444	c
2349	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer seramik ürünlerin imalatı	205	185	187	c
	TOPLAM	29.441	39.277	40.328	

c: Girişim sayısının üçten az olması

Kaynak: TÜİK

1.7. Sektörün Üretim Değeri

Tablo 3'te seramik sektörü alt gruplarına göre üretim değerleri yer almaktadır. 2018 yılında en fazla üretim değerine sahip olan grubun yaklaşık 8 milyar TL ile "Seramik karo ve kaldırım taşları imalatı" olduğu görülmektedir. Yayımlanan mevcut verilere göre seramik sektörü toplam üretim değerinin 14 milyar TL'nin üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Seramik Sektörünün Üretim Değeri, Milyon TL

Nace Rev. 2 Kodu	Adı	2015	2016	2017	2018
2320	Ateşe dayanıklı (refrakter) ürünlerin imalatı	696	732	1.092	1.775
2331	Seramik karo ve kaldırım taşları imalatı	4.991	5.328	5.958	8.057
2341	Seramik ev ve süs eşyaları imalatı	c	1.003	c	1.668
2342	Seramik sıhhi ürünlerin imalatı	1.650	1.862	2.180	2.817
2343	Seramik yalıtkanların (izolatörlerin) ve yalıtkan bağlantı parçalarının imalatı	c	103	c	c
2349	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer seramik ürünlerin imalatı	11	11	c	c

c: Girişim sayısının üçten az olması

Kaynak: TÜİK

1.8. Sektörün Ciro

Tablo 4’de seramik sektörü alt gruplarına göre ciro değerleri yer almaktadır. 2018 yılında en fazla ciro elde eden grubun yaklaşık 8 milyar TL ile “Seramik karo ve kaldırım taşları imalatı” ikinci sırada ise yaklaşık 3 milyar TL ile Seramik sıhhi ürünlerin imalatı olduğu görülmektedir. Yayınlanan mevcut verilere göre seramik sektörü toplam ciro 2018 yılında bir önceki yıla göre %28,5 oranında artarak 12 milyar TL’nin üzerinde bir değere ulaşmıştır.

Tablo 4: Seramik Sektörünün Ciro, Milyon TL

Nace Rev. 2 Kodu	Adı	2015	2016	2017	2018
2320	Ateşe dayanıklı (refrakter) ürünlerin imalatı	777	830	1.285	1.944
2331	Seramik karo ve kaldırım taşları imalatı	5.142	5.429	6.288	7.826
2341	Seramik ev ve süs eşyaları imalatı	c	1.024	c	c
2342	Seramik sıhhi ürünlerin imalatı	1.682	1.893	2.251	2.862
2343	Seramik yalıtkanların (izolatörlerin) ve yalıtkan bağlantı parçalarının imalatı	c	108	c	c
2349	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer seramik ürünlerin imalatı	12	11	13	13

c: Girişim sayısının üçten az olması

Kaynak: TÜİK

1.9. Sektörün Katma Değeri

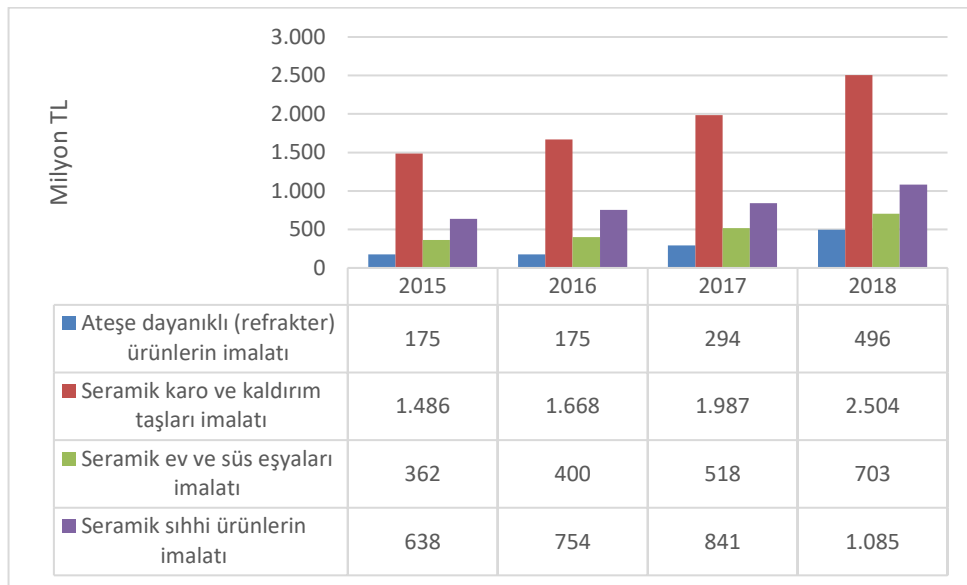
Tablo 5’de yıllara göre seramik sektörünün yarattığı katma değer miktarları görülmektedir. 2018 yılında tüm alt ürün gruplarında katma değer miktarının 2017 yılına göre arttığı görülmektedir. Yayınlanan mevcut verilere göre seramik sektörünün faktör maliyetiyle katma değeri 2018 yılında bir önceki yıla göre %31,5 oranında artarak 4,7 milyar TL’nin üzerinde bir değere ulaşmıştır.

Tablo 5: Seramik Sektörünün Faktör Maliyetiyle Katma Değeri, Milyon TL

Nace Rev. 2 Kodu	Adı	2015	2016	2017	2018
2320	Ateşe dayanıklı (refrakter) ürünlerin imalatı	175	175	294	496
2331	Seramik karo ve kaldırım taşları imalatı	1.486	1.668	1.987	2.504
2341	Seramik ev ve süs eşyaları imalatı	362	400	518	703
2342	Seramik sıhhi ürünlerin imalatı	638	754	841	1.085
2343	Seramik yalıtkanların (izolatörlerin) ve yalıtkan bağlantı parçalarının imalatı	20	39	c	c
2349	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer seramik ürünlerin imalatı	5	5	c	c

c: Girişim sayısının üçten az olması
Kaynak: TÜİK

Şekil 3: Seramik Sektörü Net Katma Değer Miktarı

Kaynak: TÜİK

1.10. Sektörün Ar-Ge Faaliyeti

Avrupa’da ve Dünya’da büyük üreticilerden olan Türk seramik sektörünün, artan rekabet ortamında araştırma, teknoloji geliştirme ve inovasyon ihtiyacı da artmaktadır. Bu ihtiyaçlar paralelinde Seramik Araştırma Merkezi A.Ş. (SAM A.Ş.), seramik sektörü ve Anadolu Üniversitesi işbirliğiyle ve TÜBİTAK şemsiyesi altında Anadolu Üniversitesi içinde 1998 yılında kurulmuştur. 2007 yılında şirketleşerek, üniversite-sanayi ortak araştırma merkezi faaliyetlerine Eskişehir Teknoloji Geliştirme Bölgesi’nde devam etmektedir.

Ülkemizde seramik üretiminin %85’inden fazlasını gerçekleştiren firmaların işbirliği ortağı olduğu SAM A.Ş.’nin ana faaliyet alanı ve temel gelir kaynağını, proje sözleşmeleri kapsamında firmalara sağlanan Ar-Ge hizmetleri oluşturmaktadır. İşbirliği ortakları ile çok yakın ilişkiler içinde olan SAM A.Ş.’nin imkanları gelişen teknolojiler, ortaklarının ihtiyaçları ve öncelikleri doğrultusunda sürekli olarak genişletilmektedir. İşbirliği ortağı şirketler, ortak yarar proje çalışmalarına katılma ve sonuçlarından ücretsiz yararlanma, acil üretim problemlerinde öncelik ve hizmetlerden önemli oranda indirim hakkında sahiptir.

Seramik kaplama malzemeleri, sağlık gereçleri, refrakter malzemeler, sofraya eşyası, seramik hammaddeleri ve ileri seramik malzemeler SAM A.Ş.’nin faaliyet alanını oluşturmaktadır. Bu alanlarda öncelikli olarak Ar-Ge hizmetleri verilmekte, ancak sektördeki bazı eksiklikleri tamamlamak amacıyla, proje sözleşmeleri kapsamında verilen Ar-Ge hizmetleri paralelinde test/analiz, eğitim ve teknik-teknolojik destek hizmetleri gibi hizmetler de sürdürülmektedir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Ar-Ge Merkezi Belgesi verilen 17 adet seramik-refrakter firması Tablo 6’da görülmektedir. Sektördeki Ar-Ge merkezi sayısı, toplam Ar-Ge merkezi sayısının (1.236 adet) %1,4’üdür.

Tablo 6: Ar-Ge Merkezi Belgesi Alan Seramik-Refrakter Firmaları

AR-GE MERKEZİNİN ADI	SEKTÖR	İL	BELGE TARİHİ
Ankara Seramik Porselen San. ve Tic. A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Ankara	24.09.2019
Ece Banyo Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Çorum	14.05.2015
Eczacıbaşı Yapı Gereçleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Bilecik	04.05.2011
Graniser Granit Seramik San. ve Tic. A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Manisa	11.10.2017
Heriş Seramik ve Turizm San. A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Kütahya	18.04.2017
Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Çanakkale	20.04.2012
Kümaş Manyezit Sanayi A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Kütahya	23.05.2016
Kütahya Porselen Sanayi A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Kütahya	12.06.2017
Matel Hammadde San. ve Tic. A.Ş. (Serel Seramik)	Seramik ve Refrakter	Manisa	29.03.2019

NG Kütahya Seramik Porselen ve Turizm A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Kütahya	22.12.2017
Portland Porselen San. ve Tic. A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Bilecik	09.05.2017
Seranit Granit Seramik A.Ş. (Bilecik)	Seramik ve Refrakter	Bilecik	27.02.2018
Seranit Granit Seramik A.Ş. (Eskişehir)	Seramik ve Refrakter	Eskişehir	27.02.2018
Turkuaz Seramik San. ve Tic. A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Kayseri	09.01.2018
Veli Akgün İnşaat Seramik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Seramik ve Refrakter	Eskişehir	22.03.2018
Yüksel Seramik San. ve Tic. A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Aydın	24.09.2019

Kaynak: Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7’de Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Tasarım Merkezi Belgesi verilen 6 adet seramik-refrakter firması sıralanmaktadır. Sektördeki tasarım merkezi sayısı, toplam tasarım merkezi sayısının (369 adet) %1,6’sıdır.

Tablo 7: Tasarım Merkezi Belgesi Alan Seramik-Refrakter Firmaları

TASARIM MERKEZİNİN ADI	SEKTÖR	İL	BELGE TARİHİ
İzmit Çini ve Seramikleri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Seramik ve Refrakter	Bursa	05.04.2017
Kütahya Porselen Sanayi A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Kütahya	02.08.2017
HERİŞ Seramik ve Turizm San. A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Kütahya	14.09.2017
Ünsa Madencilik Turizm Enerji Seramik Orman Ürünleri Elektrik Üretim San. Ve Tic. A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Kütahya	31.10.2017
Karaca Züccaciye Tic.San. A. Ş	Seramik ve Refrakter	İstanbul	12.06.2018
Seranit Granit Seramik A.Ş.	Seramik ve Refrakter	Eskişehir	22.10.2018

Kaynak: Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü

1.11. Sektörün Dış Ticareti

2019 yılında seramik ürünlerinde dünya ihracat toplamı 60,03 milyar ABD doları, ithalat toplamı ise 48,80 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 8: Dünya Seramik Mamulleri Dış Ticareti

Yıllar	İthalat (Milyar ABD Doları)	İhracat (Milyar ABD Doları)
2010	39,06	39,03
2011	43,33	44,97
2012	43,25	47,38
2013	44,91	51,81
2014	46,97	56,28
2015	43,86	56,49
2016	43,12	49,37
2017	45,82	53,28
2018	49,90	58,58
2019	48,80	60,03

Kaynak: International Trade Center, Trade Map, HS:69

Türkiye'nin en fazla seramik ihracatı yaptığı ülkeler arasında Almanya, İngiltere, ABD ve İsrail yer almaktadır. Türkiye'nin seramik ithalatı yaptığı ülkeler arasında ise Çin, Almanya, İtalya ilk sıralarda yer almaktadır. Sektörde en fazla ihracat yapılan alt ürün grubu cilalı veya sırlı seramik döşemeler ve sağlık gereçleri olurken, en fazla ithalat yapılan alt ürün grubu da porselen veya çini sofa eşyaları ve refrakter ürün grubudur.

Tablo 9: Türkiye'nin Seramik Dış Ticareti

HS4	Madde adı	2018		2019	
		İhracat Milyon Dolar	İthalat Milyon Dolar	İhracat Milyon Dolar	İthalat Milyon Dolar
6901	Silisli fosil unlarından veya benzeri silisli topraklardan tuğlalar, döşeme tuğlaları, karolar ve diğer seramik eşya	0,83	0,34	1,13	0,27
6902	Ateşe dayanıklı tuğlalar, döşeme tuğlaları, karolar ve inşaatta kullanılan ateşe dayanıklı benzeri seramik eşya	82,92	85,01	77,08	104,37

6903	Ateşe dayanıklı diğer seramik eşya (karni, potafırın, kapsül, tapa, mesnet, kal potası, kılıf, tüp, boru ve çubuk gibi)	12,22	62,88	14,71	53,6
6907	Seramikten döşeme/kaplama karoları, kaldırım taşları, mozaik küpler, vb.ve bitirme seramikleri	597,71	18,09	664,37	11,38
6909	Labaratuvarıda, kimyasal,teknik işlerde, ziraatte kullanılan seramikten cihaz ve eşya	2,9	50,36	1,02	32,62
6910	Seramik musluk taşları, lavobolar, küvetler, bideler, sıhhi tesisatta kullanılan eşya, vb.	258,52	6,3	271,19	4,54
6911	Porselen veya çiniden sofa ve mutfak eşyası, diğer ev eşyası ve tuvalet eşyası	80,73	93,42	83,47	73,91
6912	Seramikten sofa ve mutfak eşyası, diğer ev eşyası ve tuvalet eşyası (porselen veya çiniden olanlar hariç)	26,4	14,6	29,27	9,4
6913	Seramikten heykelcikler ve diğer süs eşyası	5,17	7,19	5,94	4,55
6914	Seramikten diğer eşya	3,48	2,76	3,25	3,33
Toplam		1.070,88	340,95	1.151,43	297,97

Kaynak: TÜİK

2. SEKTÖRÜN DEĞERLENDİRMESİ

2.1. Son Dönemdeki Sektöre İlişkin Türkiye ve Dünyadaki Gelişmeler

Seramik kaplama malzemeleri (SKM) ve seramik sağlık gereçleri (SSG) sektörlerindeki gelişmelerin ana belirleyicisi inşaat sektörü ve inşaat sektöründe yaşanan eğilimlerdir. SKM ve SSG nihai ürün olarak inşaat sektöründe kullanılmaktadır. Bu nedenle SKM ve SSG nihai ürünlerine yönelik talep inşaat sektöründeki büyüme ile şekillenmektedir. Seramiğin konut ve konut dışı binalar içinde daha yaygın olarak kullanılmaya başlamış olması SKM ve SSG ürünlerinin inşaat sektörüne olan bağımlılığını artırmaktadır. Bu çerçevede dünya inşaat sektöründeki gelişmeler değerlendirilmektedir.

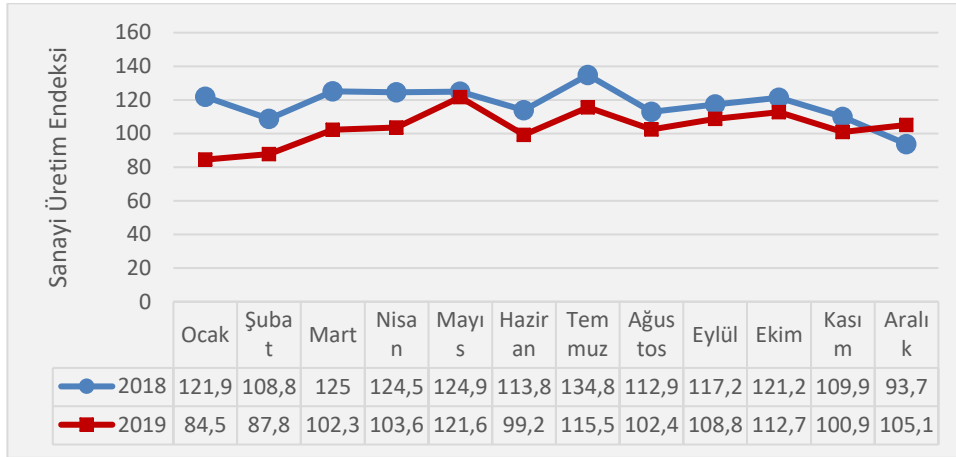
Dünya seramik sektöründe üretim, tüketim ve ticaret beklentileri öncelikle dünya ekonomisi ve ticareti ile dünya inşaat sektöründeki gelişmelerden etkilenmektedir. Dünya ekonomisi ve ticareti ile inşaat sektöründe 2019 yılında önemli bir yavaşlama ortaya çıkmıştır. Buna bağlı olarak 2019 yılında seramik kaplama malzemeleri üretim ve tüketiminin sınırlı ölçüde gerilediği tahmin edilmektedir. 2020 yılında ise dünya ekonomisi ve inşaat sektöründe göreceli toparlanma beklentisi ile SKM üretim ve tüketiminin sınırlı ölçüde artacağı tahmin edilmektedir. Bu çerçevede seramik kaplama malzemelerinde 2019 yılında %1,0 gerileyen üretimin 2020 yılında %2,0 artış gösterdiği öngörülmektedir. Üretim artışında Çin durağan kalırken, Hindistan, Vietnam ve Brezilya'nın katkısı görülecektir. Ayrıca Mısır ve Tayland gibi yeni üretici ülkeler de katkı sağlayacaktır. Avrupa'da üretim artışları daha sınırlı kalacaktır. Bu gelişmelere bağlı olarak 2019 yılında 13,00 milyar metrekare olan SKM üretiminin 2020 yılında %2,0 artarak 13,25 milyar metrekareye ulaştığı tahmin edilmektedir.

Seramik kaplama malzemeleri tüketiminde de benzer eğilimler yaşanacaktır. 2019 yılında %1,0 azalan ve 12,70 milyar metrekareye inen tüketimin 2020 yılında %2,0 artacağı ve 12,95 milyar metrekareye ulaşacağı tahmin edilmektedir.

2.2. Sektörün Üretim Endeksi Değerlendirmesi

2015 yılı baz alınarak 2018 ve 2019 yılları seramik karo ve kaldırım taşı üretim endeksi değeri Şekil 4'te gösterilmektedir. 2018 yılında bu değer ortalama 117,4; 2019 yılında ise 103,7 olarak gerçekleşmiştir.

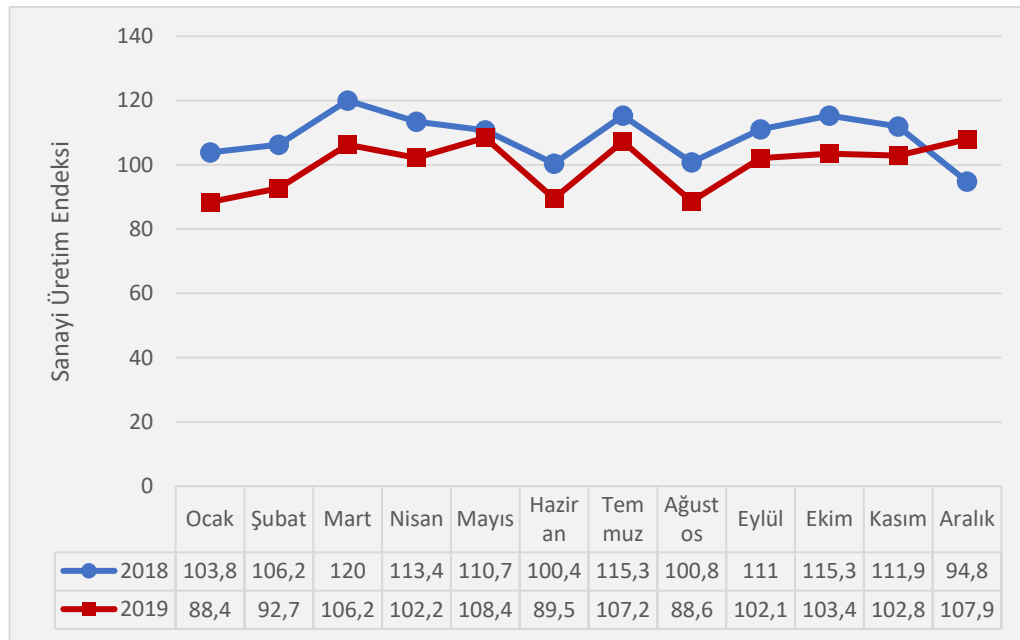
Şekil 4: Seramik Karo ve Kaldırım Taşı İmalatı Üretim Endeksi, (2015=100)

Kaynak: TÜİK

2015 yılı baz alınarak 2018 ve 2019 yılları seramik sağlık gereçleri imalatı üretim endeksi değeri Şekil 5’de gösterilmektedir. 2018 yılında bu değer ortalama 108,6; 2019 yılında ise 99,9 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 5: Seramik Sağlık Gereçleri İmalatı Üretim Endeksi, (2015=100)

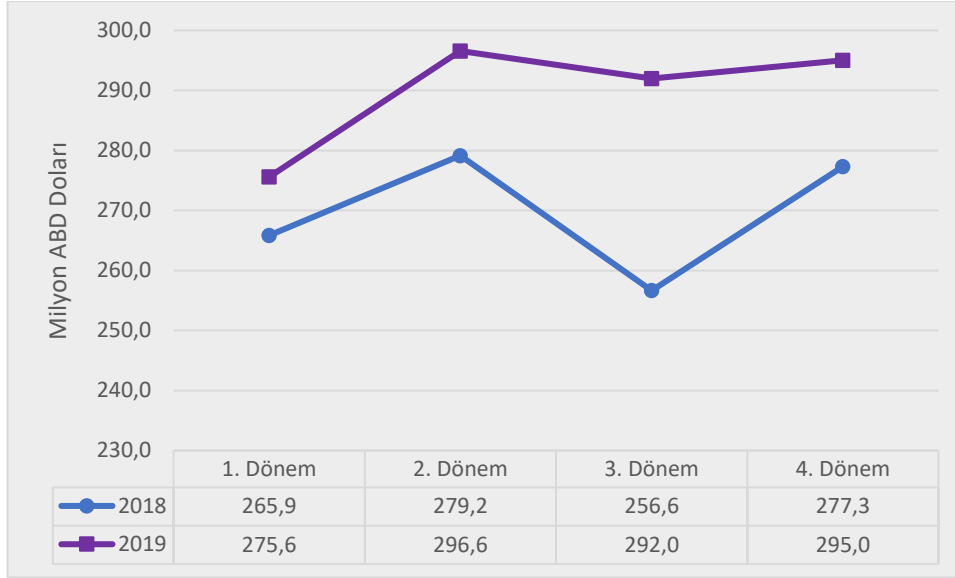

Kaynak: TÜİK

2.3. Sektörün İhracat ve İthalat Değerlendirmesi

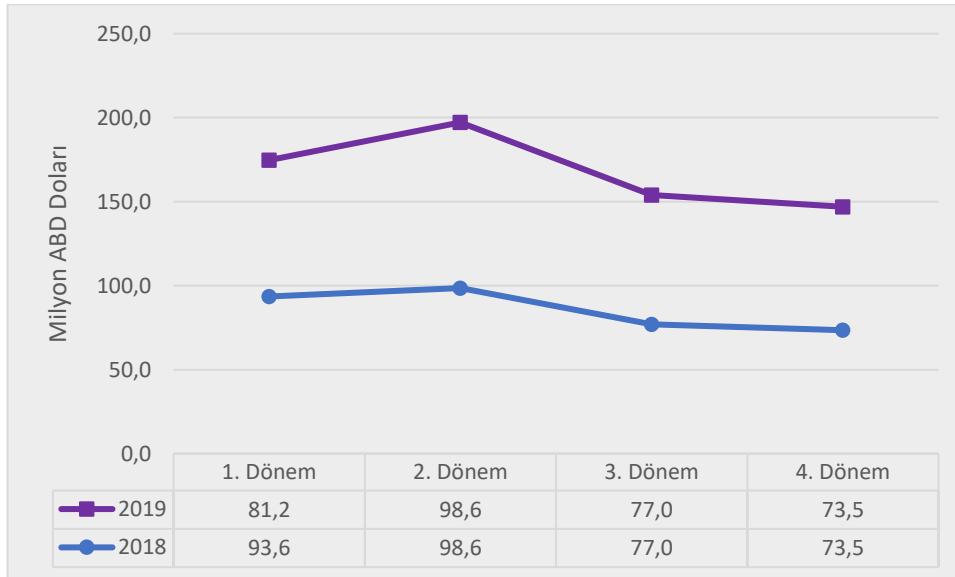
Seramik sektörünün 2018 ve 2019 yılı ihracat değerleri şekil 5’de, ithalat değerleri ise şekil 6’da gösterilmiştir. 2018 yılında toplam ihracat 1.079 milyon ABD Doları, ithalat ise 342 milyon ABD Doları, 2019 yılında ihracat 1.159 milyon ABD Doları, ithalat ise 330 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 6: Seramik Sektörü İhracat Değerleri

Kaynak: TÜİK, HS: 69 Kodlu Faaliyet

Şekil 7: Seramik Sektörü İthalat Değerleri

Kaynak: TÜİK, HS: 69 Kodlu Faaliyet

KAYNAKÇA

1. Seramik Sektörü Makro Pazar Araştırması 2018-2019, Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri İhracatçıları Birliği
2. Seramik Sektörü Makro Pazar Araştırması Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri İstanbul, Kasım 2017
3. KPMG, “İnşaat Sektörel Bakış”, 2018
4. KPMG, “Sektörel Görünüm: İnşaat, Çimento ve Seramik”, Mayıs 2018
5. Kafalı, Mehmet Ali. 2005. Sektörel Araştırmalar-Seramik Yer ve Duvar Kaplamaları. Ankara : Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş., 2005
6. Türkiye Seramik Federasyonu Seramik Kaplama Malzemeleri ve Seramik Sağlık Gereçleri Performansı Sorunları ve Dünya Üzerindeki Konumu, G. SAATÇİOĞLU, Nisan 2013, İstanbul
7. Türkiye İstatistik Kurumu, TÜİK
8. International Trade Center, Trade Map